

Infolehe ilmumist toetab
Kanada Saatkonna Esindus

EMSL on Eesti mittetulundusühingute ja sihtasutuste avalike huvide ühiseks teostamiseks ja kaitseks asutatud organisatsioon, mille missioon on Eesti ühendustele arengusuundade ja toetusteenuste pakkumine, avaliku arvamuse kujundamine, liikmete ühiste avalike huvide eestkoste ning avaliku ja ärisektoriga toimivate töösuhete kujundamine.

Kodanikupäeva meeskonnatöö avatud kontoris lk 2

26. november oli kodanikupäev. Mõtlen koostööst ja üksmeelest ning hakkam mõtlema, et eestlasele ehk ei sobigi töö nn avatud kontoris. Lisaks infole levivad seal veelgi kiiremini piisknakkused ja õhtuks on pea paks kuulnud juttudest, telefonihelinaist ja liigsest mürast.

Ühendused soovivad lk 2 Kodanikuühiskonna Sihtkapitali

20. novembril Paides toimunud Eesti Mittetulundusühenduste Ümarlaua (EMÜ) neljas suurkogu tegi ettepaneku luua Hasartmängumaksu Nõukogu asemel Kodanikuühiskonna Sihtkapitali.

Põhiseaduse leping teeb Euroopa Liidu aluspõhimõtted selgemaks lk 3

Euroopa Liidu üheks kõige tähtsamaks teemaks on tõusnud põhiseaduse leping, mille teksti osas jõuti üksmeelele käesoleva aasta juunis. Kui kõik liidu liikmesriigid põhiseaduse lepingu ratifitseerivad, jõustub see 2006. aastal.

EMSK – mis see on? lk 4

Avalike teenuste delegerimise olukord Eestis lk 4

Kohalikes omavalitsustes delegeritakse valdkondi nagu sotsiaalhooldus, ühistransport, veevarustus ja kanalisatsioon, prügiveedu, koolieelsed lasteasutused, huviala- ja spordikoolid, parkimiskorraldus, rannavalve.

Briti, Soome ja Eesti avaliku ning kolmanda sektori ühiskonverents lk 5

Intervjuu Lemmi Oroga lk 6-7

Vastutustundlik ettevõtlik: lk 8 infovahetus tagab edu

Eesti Väike- ja Keskmete Ettevõtjate Assotsiatsiooni (EVEA) ja Eesti Kaubandus-Tööstuskoja (EKTK) 26. oktoobril korraldatud konverentsi «Vastutustundlik ettevõtlik» eesmärk oli tutvustada ettevõtete hulgas ühiskondliku vastutuse temaatikat ja võimalusi.

Ettevõtted teelahkmel: kauboikapitalism või sotsiaalne vastutus? lk 8

26. oktoobril korraldatud EVEA ja Eesti Kaubandus-Tööstuskoja konverents näitas, kuidas toetab ühiskondliku vastutuse põhimõtete teadlik rakendamine ettevõtte põhitegevust ja konkurentsivõimet..

Ettevõtte sotsiaalne vastutus lk 9

Ettevõtte sotsiaalset vastutust iseloomustavad eelkõige järgmised märksõnad: uus maailmavaade, sotsiaalne koostöö, väärtuse loomine, jätkusuutlik areng, elukvaliteedi tõstmine, erinevate huvigruppide soovide ja huvidega arvestamine, vastutuse võtmine, investering tulevikku, suhete maailm, partnerlus, ettevõtte «moraalne areng».

Kodanikuühiskonnas lasub vastutus ka ühendustel lk 10

Oktoobris toimus Tais konverents «Väljakutsele vastates: kodanikuühiskonna legitiimsuse, läbipaistvuse ja vastutuse tõstmiseks kasutatavad meetodid ja loodavad liidud»

MTÜga kuritegevuse vastu lk 11

Kirde-Eesti venekeelsete MTÜde tegevusest lk 12

Kirde-Eestis on registreeritud märkimisväärne hulk mittetulundusühendusi, ainuüksi Narvas on neid üle 700. On olemas ka MTÜsid, mis ühendavad äriinimesi.

Kodanikupäeva meeskonnatöö avatud kontoris

26. november oli kodanikupäev. Mõtlen koostööst ja üksmeelest ning hakkamõtlemale, et eestlasele ehk ei sobigi töö nn avatud kontoris. Lisaks infole levivad seal veelgi kiiremini piisknakkused ja õhtuks on pea paks kuulnud juttudest, telefonihelinaist ja liigsest mürast.

Reet Valing, EMSLi nõukogu
reetv@er.ee

Meenutan ühel koolitusel antud näpunäiteid meeskonna- ja rühmatööst, ent silme ette kangastub tegelik elu, kus nii meeskonna- kui ka rühmatööst ei ole kas kuuludki või on leitud, et meie oludesse see ei sobi kohe üldse mitte. Millest siis selline kujund?

Martin Luther King Jr on öelnud: "Lõplik pilt inimesest ei teki mitte selle järgi, kus ta külluse ja heaolu hetkel seisab, vaid sellest, kus ta seisab väljakutse ja muutuste hetkel". Püüdkem arendada kujutlust kolmandast sektorist hetkel, mil Eesti on kaugel nii küllusest kui heaolust.

Üha selgem on see, et kolmanda sektori areng jõuab tasemeni, mida võiks kokku võtta järgmiselt: teadmised on aktiivsus. Kohtame ühendustes enam inimesi, kes on aktiivsed loojad ja on seetõttu võtnud ka vastutaja positsiooni. Järelikult on just praegu õige aeg hinnata meie ühendusi. Leian, et nad on aktiivsed ja teovõimelised ka praegusel väljakutsete, müra ja muutuste hetkel.

Mittetulundussektoris tegutsevad inimesed annavad oma suhtlusoskuse, eneseanalüüsivõime, usaldatavuse ning oskusega müras ja avatud ruumis liikuda silmad ette paljudele avaliku ja äri sektori esindajaile.

Viimastel aastatel on ühiskonnas suurenenud individualism: kodanik ja riik eemalduvad teineteisest, inimestel napib kodanikujulgust ja vastuhakumentaliteedist pole keegi kuulnudki. Aga kui lugeda ajakirjandusest Jõgisoo rahva vastuhakust prügila ehitajate plaanidele või Palumäe nõlvale elama asunud inimeste protestist oma elukeskkonna kahjustamise plaanide vastu, tunnen rõõmuga, et koostöö ja üksmeel, mille kohta just sageli

veenvaid näiteid pole tuua, on siiski taas au sees.

Kui parafraseerida Jürgen Habermasi, siis on Eestiski võimalik, et avalikust poliitikast väljajätute liikumine tekib "isandavõimu hierarhilisele maailmale" vastukaaluks. Kodanikena on meie vääramatu õigus ja kohustus olla meeskonnamängijad.

Tegelikult on meil olemas kõik selleks vajalikud tunnused – eesmärgitunnetus ja eesmärgikindlus, koostööoskus ja -soov, kompetentsus ja eeldused vajalike rollide täitmiseks. Mittetulundussektoris tegutsevad inimesed annavad oma suhtlusoskuse, eneseanalüüsivõime, usaldatavuse ning oskusega müras ja avatud ruumis (ühiskonnas) liikuda silmad ette paljudele avaliku ja äri sektori esindajaile. See pilt on liiga ilus, et olla tõene? Aga vaadake ringi ja te näete seesuguseid inimesi palju.

Eks tuleb ühendustelgi aeg-ajalt meelde tuletada näiteks Praxise juhataja Ruta Kruuda kunagisi käitumisjuhiseid neile, kes muutusi soovivad: tuleb defineerida sihtgrupp, valida tõhusaim info edastamise viis, kaardistada probleem ja töötada välja taktika, investeerida oma inimestesse. Ega unustada kuulamist, jälgimist, analüüsimist ja suhteid meediaga. Veelgi olulisem – julgeda kasutada uusi mõtteid.

Miks mitte kuuluda selle viiendiku hulka, kes on uuendusmeelne igas ühiskonnas ja olukorras. Ja nii võib paarikümne aasta eest avangardsuse tipuna Eestisse kopeeritud avatud kontor just tänu ühendustele saada kodanikuühiskonna võrdkujuks, kus töötame koos ja suhtume vastustundega oma soovi avastada. Küll sellegi jaoks oma ruumi leiame.

EMÜ eelmise esinduskogu juhatause liikmed: Kristina Mänd, Jevgeni Krištšovits, Ülo Siivelt

Ühendused soovivad Kodanikuühiskonna Sihtkapitali

20. novembril Paides toimunud Eesti Mittetulundusühenduste Ümarlaua (EMÜ) neljas suurtöötegi ettepaneku luua Hasartmängumaksu Nõukogu asemel Kodanikuühiskonna Sihtkapital.

Alari Rammo, EMSL
alari@ngo.ee

Idee esitanud Agu Laiuse sõnul pole hasartmängumaksu raha jagamine poliitiliselt erapooletu, läbipaistmatu ja peamiselt omavalitsuste eelarveaukude lappimiseks. "Nii jääb ühenduste projektide ja tegevuse toetamine tagaplaanile ja nõukogul endal puuduvad ka võimalused olukorra parandamiseks ning professionaalse ja demokraatliku rahastamisstruktuuri loomiseks," ütles Laius.

EMÜ suurtöötegi otsus edastatakse valitsuse ja kodanikeühenduste ühiskomisjonile ja selle kohaselt loodaks Eesti Kultuurikapitalile sarnane avalik-õiguslik Kodanikuühiskonna Sihtkapital. Sihtkapitali nõukogu kinnitaks parlament ja sellesse kuuluksid võrdselt avaliku ja kolmanda sektori esindajad.

Heaks kiideti ka EKAKi rakendamise ühiskomisjoni tegevuskava aastatel 2004-2006 ja otsustati jätkata aktiivset tööd

Läänemeremaade Kodanikeühenduste Võrgustikus.

Samuti sõnastas suurkogu kodanikeühenduste ja kohalike omavalitsuste koostöö dokumendi, mis ärgitab käivitama uusi koostöövorme, määrama ühendustega suhtlemise eest vastutavad ametnikud ja laiendama avalike teenuste lepingulist üleandmist ühendustele.

EMÜ valis ka uue 31-liikmelise esinduskogu, mis koordineerib ümarlaua tööd suurkogude vahelisel perioodil.

Seni kõigis kolmes esinduskogus osalenud Kristina Mänd ütles, et seekord otsustati EMSLi nimel mitte kandideerida. "Oleme EMÜs aktiivselt osalenud neli aastat. Viimasel aastal ei olnud aga ümarlaua eesmärgid enam nii selged ning leidsime, et meil on aeg rohkem keskenduda oma strateegiale ja oma prioriteetide selgitamisele," lisas ta.

Männi hinnangul on EMSL kogu kolmanda sektori seisukohast niigi eestkõneleja, lisaks valiti tänava AIESEC Eesti esindajana esinduskokku EMSLi nõukogu liige Uku Lember. Uue esinduskogu teine liige, Heateo Sihtasutuse juhataja Artur Taevere rõhutas samuti vajadust EMÜ rolli täpsustamiseks, strateegiliste eesmärkide seadmist ja tegevuskava paikapannemist.

"EMÜ võiks olla foorum, kus toimub tervet kodanikuühiskonda puudutavate küsimuste sisuline arutelu, millesse on kaasatud enamik aktiivsematest ühendustest," ütles Taevere. Ta lisas, et taastada tuleks ka kontakt nende ühendustega, kes on aastate jooksul EMÜ tegevusest ja aruteludest kõrvale jäänud.

Suurkogu otsused leiab koduleheküljelt (www.emy.ee).

Põhiseaduse leping teeb Euroopa Liidu aluspõhimõtted selgemaks

Euroopa Liidu üheks kõige tähtsamaks teemaks on tõusnud põhiseaduse leping, mille teksti osas jõuti üksmeelele käesoleva aasta juunis.

Kui kõik liidu liikmesriigid põhiseaduse lepingu ratifitseerivad, jõustub see 2006. aastal.

Villu Känd, Valitsuse kommunikatsioonibüroo
elik@nlib.ee

Nime järgi võiks arvata, et Euroopa Liit on saanud endale konstitutsiooni. Nii see siiski ei ole. Põhiseaduse leping ei asenda liikmesriikide põhiseadusi, vaid toimib koos nendega. Kuigi sel dokumendil on põhiseadusele omaseid jooni, on tegu siiski riikidevahelise lepinguga.

Samas tähistab põhiseaduse leping Euroopa Liidu arenguloos olulist etappi. Selle väljatöötamine on osa laiemast arutelust liidu tuleviku üle, mis käivitus enne ühenduse viimast laienemist.

Enam kui 300-leheküljeline Euroopa põhiseaduse leping sündis nn tuleviku-konvendis, kuhu kuulusid nii liikmesriikide kui kunagiste kandidaatriikide, sealhulgas Eesti esindajad valitsusest ja parlamendist. Lisaks andsid selle loomisele suure panuse ka kodanikeühendused.

Valminud dokument on kompromiss, mis arvestab kõikide liikmesriikide ja nende kodanike huve. Põhiseaduse leping peegeldab Euroopa riikide tahet tegutseda üheskoos. Samas ei tähenda see kaugeltki liitriigi loomist. Euroopa Liidu põhimõte ongi see, et mingites küsimustes antakse otsustusõigus rahvusülesele tasandile.

Põhiseaduse lepe määratleb täpselt need valdkonnad, kus Euroopa Liit võib

toimida üksi, kus koos liikmesriikidega ja kus vaid abistajana. Samas on tugevdatud põhimõtet, mille põhjal tegeletakse Brüsselis üksnes nende asjadega, mida liikmesriigi tasandil pole võimalik lahendada.

Kuigi põhiseaduse leping näeb ette mõningaid muudatusi liidu toimimises – näiteks luuakse Euroopa Liidu välisministri ametikoht –, ei too see siiski kaasa põhimõttelisi muutusi. Põhiseaduse leping ei muuda Euroopa Liidu olemust. Liit jääb endiselt rahvusvaheliseks organisatsiooniks. Küll aga teeb see dokument liidu aluspõhimõtted palju arusaadavamaks, sest kolme varasema aluslepingu asemel saab olema üks, mis on varasematest märgatavalt selgemalt üles ehitatud.

Põhiseaduse lepingust tasuks eraldi välja tuua uudne osa, põhiõiguste harta. Nagu kinnitab Euroopa Inimõiguste Kohtu kohtunik Rait Maruste, on harta igale liidu kodanikule oma õiguste ja vabaduste määratlemiseks ja kaitseks kõige olulisem põhiseaduse lepingu osa. See on ka kõige kaasaegsem õiguste ja vabaduste akt, milles on lisaks poliitilistele ja tsiviilõigustele esimest korda fikseeritud ka paljud majanduslikud, sotsiaalsed ja kultuurilised, samuti võrdsus- ja solidaarsusõigused.

Avatud Eesti Fond korraldab Euroopa põhiseaduse lepingu tutvustamiseks mitmeid ümarlaudu ja seminare. Vaadake lisa interneti aadressilt <http://www.oef.org.ee/>

Euroopa Põhiseadust saab eesti keeles lugeda interneti aadressilt http://europa.eu.int/constitution/download/eu_const_brochure_160904_et.pdf

EMSK – mis see on?

Mall Hellam, EMSLi esindaja Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee III grupis
mall@oef.org.ee

Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee (EMSK) on 1957. aastal Rooma lepinguga loodud nõuandev organ, kuhu kuuluvad organiseeritud kodanikuühiskonna majandus- ja ühiskonnaelu eri valdkondade esindajad ja kelle põhiülesanne on kolme institutsiooni – Euroopa Parlamendi, Nõukogu ja Komisjoni – nõustamine.

Eestist osaleb EMSKi töös 6 inimest: tööandjate ehk esimese grupi esindajatena Eve Päärendson (Eesti Tööandjate Keskliidu rahvusvaheliste suhete juht) ja Kristiina Tshistova (Eesti Kaubandus-Tööstuskoja Euroinfo Keskuse juhataja), töövõtjate ehk teise grupi esindajatena Liina Carr (Eesti Ametiühingute Keskliidu euro- ja koolituskoordinaator) ja Mare Viies (TALO esindaja) ning muude kodanikuühenduste ehk kolmanda grupi poolt Meelis Joost (Puuetega Inimeste Koja välissuhete spetsialist) ja allkirjutanu kui Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liidu nõukogu liige.

EMSKit küsitakse kohustuslikus korras nõu lepingutega ettenähtud juhtudel ja alati siis, kui parlament, komisjon või nõukogu seda vajalikuks peavad. Komiteed kaasatakse sageli erinevate ülevaadete ettevalmistamisse, samuti võib komitee arvamusi koostada omaalgatuslikult (komitee arvamustest moodustab see hulk enam kui 15%). Komitee võtab aastas vastu üle 150 arvamuse, mis käsitlevad erinevaid Euroopa Liidu ülesehitamisega seotud teemasid ja seetõttu osaleb EMSK aktiivselt euroliidu otsustusprotsessis.

Komiteel on ka kaks lisäülesannet: 1) suurendada organiseeritud kodanikuühiskonna panust ja osalemist ELi ettevõtmistes ning 2) tugevdada organiseeritud kodanikuühiskonna rolli kolmandates riikides või riikide rühmades. Viimaste hulka kuuluvad näiteks kandidaatriigid, kellega koostööks on loodud omaette nõuandekomiteed, aga ka Vahemere piirkonna riigid, Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riigid, Ladina-Ameerika riigid, India jpt.

Majandus- ja sotsiaalkomitee liikmeid nimetatakse nõunikeks. Euroopa Liidu

Nõukogu nimetab nad ametisse neljaks aastaks liikmesriikide ettepanekul ja see peab olema kooskõlas liikmesriikide kodanikeühendustega.

Nõunikud jätkavad reeglina põhitööd oma asukohariigis ja täidavad Brüsselis ainult volitatud esindaja ülesandeid. Komitee tööd ei tasustata, kuid neile makstakse lähetus- ja osalemistasu.

Majandus- ja sotsiaalkomiteel on kuus osakonda, mis hõlmavad paljusid ühenduse pädevusvaldkondi:

- majandus- ja rahaliit, majanduslik ja sotsiaalne ühtekuuluvus
- ühtne turg, tootmine ja tarbimine
- transport, energia, infrastruktuur ja infoühiskond
- põllumajandus, maaelu areng ja keskkond
- tööhõive, sotsiaalküsimused ja kodakondsus
- välissuhted

Iga nõunik kuulub reeglina kuni kahte osakonda, allkirjutanu osaleb kahe viimase nimetatud osakonna töös.

Pärast aruelusid temaatilistes töögruppides, seejärel aga osakonnas, võetakse arvamused lihthäälteenamusega vastu plenaaristungitel (aastas on 9 plenaaristungit). Arvamused saadetakse edasi komisjonile, nõukogule ja parlamendile ning avaldatakse Euroopa ühenduste Teatajas. Komitee arvamustega saab tutvuda majandus- ja sotsiaalkomitee koduleheküljel (www.esc.eu.int).

Oktoobris toimunud plenaaristungil valiti EMSKi uueks presidendiks Anne-Marie Sigmund Austriast, kes esindas komitee kolmandasse gruppi kuuluvat organisatsiooni *Austrian Committee of Liberal Professions*. Oma programmis on ta rõhutanud otseste ja vahetute kontaktide loomise vajalikkust liikmeriikide kodanikeühendustega.

Järgmine EMSKi plenaaristung toimub Brüsselis 14.-15. detsembril.

Avalike teenuste delegeerimisest Eestis

Kohalikes omavalitsustes kasutatakse lepingulist delegeerimist peamiselt järgmistes valdkondades: sotsiaaltoetus, ühistransport, veevarustus ja kanalisatsioon, prügiveo, koolieelsed lasteasutused, huviala- ja spordikoolid, parkimiskorraldus, rannavalve.

Jon Ender, Eesti Õiguskeskus SA
jon@lc.ee

Erinevaid hinnanguil moodustavad delegeeritud summad ligikaudu 15-25% kohalike omavalitsuste eelarvest. Mittetulundussektor tegutseb peamiselt sotsiaalvaldkonnas ja huvialahariduses, jäädes äri sektoriga võrreldes selgelt vähemusse.

Eesti seadused puudutavad lepingulist delegeerimist vaid osaliselt. Ainuke nõue on kasutada kohalikke vahendeid säästvalt, kuid see ei tähenda, et valida tuleks teenuse odavaim pakkuja, vaid kvaliteedihinna optimaalne suhe. Kui teenuse delegeerimisel ei ületa summa käibemaksuta 300 000 krooni, pole avaliku konkursi korraldamine nõutav. Samas on pakkujate seadmine reguleerimata, mistõttu on neid võimalik kujundada vastavalt pakkujale. Delegeerimise protsessi saavad kontrollida vaid kohalike omavalitsuste revisjonikomisjonid.

Lepingulist delegeerimist kasutatavad erinevad omavalitsused erinevalt. Ühtedes omavalitsustes on võrdlemisi rangelt reglementeeritud lepinguid. Teistes jäetakse tingimused lahtisemaks (kõige püsivam koostöövorm), et lepingu täitja saaks valida ise kõige tõhusama viisi eesmärgi saavutamiseks. Kolmandates (nt Jõgeva) on leping suusõnaline ja jätab mittetulundusühendusele (sealsele kultuurikeskusele) võrdlemisi vabad käed. Suusõnalise lepingu sõlmimine võib toimida hästi

väiksemates omavalitsuses seni, kuni ei teki konflikti teenuse ostja ja pakkuja vahel. Vaidluse puhul aga puudub teisele poolele nõudmiste esitamiseks kirjalik alus.

Mõnes omavalitsuses on olukorda uuritud enne delegerimise otsustamist, sest seda peetakse teenuse toimimise seisukohalt vajalikuks. Mõningal juhul on pärast pilootprojektile eraldatud toetusraha lõppemist jõutud endisse seisu tagasi peamiselt suhtlusprobleemide tõttu. Enamasti on probleemiks ka vähene konkurents kodanikeühenduste vahel, mis aitaks avaliku sektori raha kokku hoida. Siinkohal aga ei saa monopoolses seisundis olev MTÜ lepingut dikteerida (nagu võiks eeldada), sest lõpliku otsuse langetab siiski omavalitsus.

Omavalitsused on soovinud, et nendega seotud kodanikeühendused leiavad ka muid finantseerimisallikaid ja võimalusi omavahendite teenimiseks, kuid enamikel juhtudel pole see soov täitunud. Delegerimisel on vajalik teha pikemaajalised plaane ja rahastamisotsuseid kui üks aasta, sest esiteks ei võimalda lühiajaline rahastamine investeerida püsivatesse väärtustesse ja teiseks võib ebakindluse tõttu tekkida probleem kvalifitseeritud tööjõu leidmisega ning seetõttu teenuse kvaliteediga.

Erinevalt kohalikest omavalitsustest, kus rahastatakse peamiselt mingi kindla teenuse osutamist, delegerivad ministri- ja sihtasutustele enamasti toetuse jagamisega seotud ülesandeid. Mullu eraldasid ministri- ja sihtasutused delegerimiseks mõeldud rahast otseste teenuste osutamiseks keskmiselt 21%. Ülejäänud 79% eraldati sihtasutustele, kes jagasid seda omakorda edasi stipendiumite ja grantidena. Artiklile lisatud tabel kirjeldab otsese toetuse osakaalu ja

teenuste delegerimisega seotud summade osakaalu valitsusasutuste eelarvetes.

Avalike teenuste delegerimisel on probleemiks

- Vähene ühingute arv vastavas valdkonnas, et saaks tekkida teenuse kvaliteedi tõstmiseks piisav konkurents.
- Väiksemates omavalitsuses on MTÜ liige sageli seotud ka vallavalitsuse või volikoguga, tulemuseks on korruptsioonioht.
- Rahastamine on ebapiisav, mistõttu on kvaliteedi tõstmiseks vajalik ühingu omapoolne lisarahastamine. Sellega võib ohtu sattuda ühingu eksisteerimine.
- Tihti sõlmitakse lühiajalisi lepinguid, mistõttu ei ole ühikul võimalik oma tegevust pikemalt planeerida – teenuse kvaliteet langeb, sest pole võimalik palgata kvalifitseeritud tööjõudu.
- Teenuse tellimisele ei eelne alati olukorra ja turu analüüs, mis aitaks delegerimist paremini planeerida ja ootamatusi ära hoida.

Ettepanekud olukorra parandamiseks:

- *Ühtse lepingulise delegerimise standardi väljatöötamine.* Mõned omavalitsused on seda juba teinud, kuid vaja oleks piirkondlikku standardit, mille järgi on kohalikel omavalitsustel lihtsam delegerimisprotsessi juhtida. Standard annaks võimaluse tulemusi võrrelda ja arvestaks samas piirkonna omapäraga. Standardit on vaja ka ministri- ja sihtasutustele.
- *Vajalik on uuringu läbiviimise nõue.* Olukorda ja olemasolevaid pakkujaid eelnevalt uurides on võimalik teenust paremini ja delegerida suurema kindlustundega. See omakorda

võimaldab sõlmida pikaajalisemaid lepinguid, mis on otseseks ühingute arengumootoriks ja samas teenuse kvaliteedi tagajaks.

- *Vaja on kolmanda sektori riiklikku toetusprogrammi.* Selleks, et oleks piisavalt kodanikeühendusi, kes on suutelised avalikke teenuseid osutama, on vajalik abistada nõrgemaid MTÜsid – neid koolitada ja nende tegevust toetada. Inglismaal käivitus hiljuti sellelaadne riiklik programm *Futurebuilders* (www.futurebuilders-england.org.uk), millest on Eestilgi õppida.

Briti, Soome ja Eesti avaliku ning kolmanda sektori ühiskonverents

Brian Olley, Inglise saatkond Helsingis
brian.olley@fco.gov.uk

Inglismaa, Soome ja Eesti sellelemaalse ühisseminar toimus 10-12.11.

Seminar oli hea võimalus kolme riigi avaliku- ja kolmanda sektori töötajatel kokku tulla ning kogemusi ja ideid vahetada. Inglismaa delegatsiooni juhiks oli Helen Edwards (Home Office Director General Communities Group). Samuti oli seminari esimese õhtu peaesineja Inglismaa delegatsiooni liige – Geraldine Pecoock, UK Charity Commission'i nõukogu esimees.

Eesti delegatsiooni vedas eest EMSLi juhataja Kristina Mänd. Osalejad oli Eestist kümme, nii ühenduste kui ka avaliku sektori esindajad.

Seminaril tehtud presentatsioonid olid sisukad ning andsid hea ülevaate sellest, kui erinevad on lähenemised ning arengud kolme riigi kolmandas sektoris. Samas leidsid kolme riigi esindajad üheskoos, et mitmes riigis on avalike teenuste üleandmine mittetulundussektorile end õigustanud ja vajab arendamist. Ühenduste abiga on võimalik edendada nii kohalikku elu kui pakkuda olulist lisaväärtust ka riigi tasandil.

Samuti loodi palju uusi kontakte, millest loodetavasti kasvab edaspidi välja uusi koostööprojekte.

Nii Soome kui Eesti osalejad näitasid juba kohapeal üles suurt entusiasmi jätkuprojektideks ning lubasid peagi omapoolsete ettepanekutega välja tulla.

Tabel. Otsese toetuse osakaal ja teenuste delegerimisega seotud summade osakaal valitsusasutuste eelarvetes.

Organisatsioon	2 003	Otsene toetus	Eelarve
Haridus- ja Teadusministeerium	190 622 863	18%	10,4%
Kultuuriministeerium	97 446 400	2%	10,6%
Siseministeerium	33 825 000	0%	24,8%
Sotsiaalministeerium	17 936 395	100%	0,3%
Kaitseministeerium	7 780 000	84%	0,9%
Põllumajandusministeerium	7 413 000	100%	5,5%
Justiitsministeerium	4 674 000	100%	3,7%
Riigikantselei	2 049 643	100%	2,1%
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	1 229 080	100%	0,1%
Välisministeerium	300 000	100%	0,1%
Keskkonnaministeerium	87 000	100%	0,0%

Allikas: Siseministeerium

Lemmi Oro: ühendused peaks rohkem välja paistma

Lemmi Oro töölaua ei leia arvutit isegi paberikuhja alt. Ehkki kunagi programmeerijaks õppinud, hoiab Eesti maksupoliitika olulisim ametnik töövahendit kabineti teises seinas. Sealt vastab ta ka e-kirjadele, kus märgib tagasihoidlikult, et ei ole tegelikult oma isiku reklaamimisest rahva teenri ja riigiametnikuna huvitatud.

Alari Rammo, EMSL

alari@ngo.ee

Rahandusministeeriumi maksupoliitika osakonna juhatajana töötav Oro on juhtinud ka Saku vallavolikogu ning tunneb avalikku võimu läbi ja lõhki. Ka mittetulundussektorist on tal ametniku ja kodanikuna oma arvamused, ehkki vahel talle omaselt pisut teravad.

Kuivõrd senised tööd erinevad või üksteist täiendavad?

Siin olen rohkem kas just käsutäitja, aga täitja, volikogu esimehena pigem ideede generaator. Sakus said minu ajal renoveeritud koolimaja ning mõis ning koostöö ja veenmise kunsti õppisin kõvasti – ühte eelnõu menetlesime aasta ja kaks päeva. See ei ole hea näide, aga 17st liikmest 16 hääletas poolt, sest oli tarvis lihtsalt laiapõhjalist otsust.

Ministeeriumis tulevad ülesanded poliitikutelt ning ise saab valida mingil määral vaid elluviimise meetodeid. Kui aeg saab otsa, siis tuleb nagunii diskussioon lõpetada ja teha otsused. Vallavolikogus ei saa diskussiooni aga enne lõpetada kui vajalikud hääled on koos.

Kas ühendusi puudutav maksusüsteem on nüüd valmis?

Pigem jah, aga ühe tehnilise puudujäägiga – avalikes huvides tegutsevate ühingute majandustegevus pole maksuameti koduleheküljelt veel kättesaadav. Koolitame ka valitsuse nimekirja koostavaid ametnikke, sest avaliku huvi üle otsustamine pole alati väga lihtne ning tuleks viia kõrgemale kvaliteedile ja argumenteeritumaks. Samuti ei tähenda ilus

põhikiri ju alati, et tegevus sellele vastaks ning me oleme palju nutikamad ka sahkendamise peale, nagu me oleme nutikamad üleüldse.

Miks kontroll siis nõrk on?

Valitsuse nimekirjas olijaid peaks idee järgi tõesti rohkem kontrollima, aga ühendused ei seostu nii suurte eelarveriskidega ning kontroll oleks korrastava iseloomuga. Mingi stabiilsuse oleme küll saavutanud – alguses tegime nimekirju üheks aastaks, nüüd läksime üle püsinekirjale. Eks iga asjaga on halvad ja head küljed ja meil on väike riik, aga ülesandeid sama palju kui igal riigil.

Kuhu ühenduste maksupoliitikal veel areneda oleks?

Ungari on näiteks hädas oma süsteemiga, kus üks protsent sissetulekutest

Kuivõrd võib maksusoodustuste vähesus rahastamist piirata?

Ega tänagi ei kasuta ettevõtjad ju kõiki võimalusi ning vaid väike ring on välja töötanud oma kolmanda sektori toetamise poliitika. Siin võiks kasutada Dalai laama mõtet, et inimene teeb kõiki asju enda ja oma südamerahu heaks. Ilmselt meil pole väga rahutu süda, et seda peaks annetustega rahustama, kuigi kasvab ka eraisikute annetuste ulatus.

Kui palju oma töös ühendustega üldse suhtlete?

Eks asjad ole kinni ikka inimestes. Mul isiklikult on EMSLiga väga pikaajaline lähedane kogemus maksuasjade selgitamisel ning olen sealt ka väga palju vastu saanud, sest maksuainimeste ringkonnas arvavad sa, et oledki kõige targem ja ilusam ning kõik peab selline välja

Tegelikult tahame ju stimuleerida ettevõtlikkust ja töö tegemist ning piirata tarbimist. See ongi maksupoliitika, mitte “augu kaevamine ja selle kinni ajamine”

antakse läbi tulumaksu ühendustele. Maks tuleb ära maksta nagunii ja sel juhul ei peagi ise midagi otsustama. Meie süsteemi eelis on, et kui inimene tõesti tahab toetada, paneb ta selle 74 krooni sajast ise ning 26 lisab riik. Ma ei ole veendunud, et Eesti peaks praegu uue tee valima.

nägema, nagu meie mõtleme. Aga inimestega suheldes hakkad mõistma, et maailm on palju värvilisem.

Kuidas kolmanda sektori olukord kodanikuna vaadates tundub?

Ühendused peaks rohkem välja paistma, nagu transport sõidab või pank paistab kaugele. Kohalikul tasandil on kodanike aktiivsust eriti hea näha – inimestel on

Lemmi Oro oma töökabinetis

oma arvamused olemas, aga nad ei riski neid välja öelda, kuna mine tea, mis valla-valitsusest teinekord vaja on ja kuidas minusse siis suhtutakse. Mingi vari või hirm on küljes, et ei julgeta osaleda.

Minu kui kodaniku mure on ka, et meie arengu eesmärk on kaduma läinud. Olid NATO ja Euroopa Liit, aga mis siis nüüd on põhieesmärk, kuhu me läheme? "Eesti elaniku heaolu" on võibolla natuke liiga hajuv?

Soovin, et ühendustes oleks edasi need inimesed, kes enda kõrval teisi märkavad ja et ühiskond paremaks muutuks, et enne kui hukka mõista, püüaks mõista.

Kõik ühendused ei mõista alati paberitöö vajadust ning ega Maksuamet neid tegelikkuses ju veel ei kontrolli?

Lauluseltsil on muidugi raske aru saada, miks ta peab aruannet esitama, kui tegeleb põhiliselt laulmisega. Päril ilma aga ei saa, raha tahab lugemist ja kui sulle on mingi soodustus antud, toob see kaasa aruandluskohustuse. Bürokratia on ka hea, mitte ainult halb, aga ta ei tohi ainult olla üle mõistuse keeruline. Raamatupidamises piisab vaid kahest tulbast, et oleks

selge, kust on raha tulnud ja kes on väljasmakseid saanud ja eriti palju polegi rohkem vaja.

Mõned aruandlused on ka tarvilikud, et Eesti püsiks rahvusvahelises statistikas. Kui küsitakse kolmanda sektori kulutuste kohta, peame suutma aruande kokku panna. Järelkult peab ju arvestust pidama. Püüame Eestis lähtuda põhimõttest, et maksude maksmine ei peaks tooma kaasa suure mahus täiendavaid aruandluskohustusi.

Euroopa Liidus on välja arvatatud hullud numbrid – näiteks võiks EL rahvuslik koguprodukt kasvada 7,5%, kui vähendada administratiivseid kohustusi. Haagis väideti, et Hollandi SKP kasvaks 1,5 miljonit eurot ainult käibemaksusüsteemi lihtsustamise abil.

Millal avalike teenuste üleandmine kolmandale sektorile laiemalt levima võiks hakata?

Vastamist vajab küsimus, mis siis saab, kui sotsiaalteenuse omavalitsuselt üle võtnud ühendus tegevuse lõpetab. Näiteks tegeleb tavahooldusteenusega MTÜ Sõbra Käsi, aga kui see käsi ära väsis, ei saa omavalitsus öelda, et pole nende asi

või käia kaks aastat kohtus – hooldust on ju iga päev vaja. See pole ainult usalduse, vaid veendumuse küsimus, et tegevus saab tehtud. Laulu-tantsuringi või külaseltsiga ei juhtu midagi, kui nad kuu aega kokku ei saa tulla. Teenuse osutamisel on neid asju keeruline otsustada just väiksemates maakohtades.

Millised oleks peamised väljakutsed kodanikele ja nende ühendustele?

Kõvema häälega oleme järgmise aasta eelarves rääkima hakanud tööhõivest ning senise sihipäratu sahmimise asemel hakatakse rohkem panustama tööturu aktiivsetele meetmetele. Nii pole muidugi ilus öelda, aga ehkki me kõik hindame ja väärtustame haridust, on tänase süsteemi tulemuseks suur vägi kõrgelt haritud töötuid. Vaatame siis otsa neile, kellele kulutame palju raha, kelle koolituskulud tulust maha arvutada saame jne. Mida saavutame, on see, et pärast tuleb neile sots-toetust maksta.

Ehk võiks ka kolmas sektor siin rohkem panustada? Sakus julgesin kunagi kooli lõpuaktuse sõnavõttus öelda, et kõige tähtsam pole akadeemiline kõrgharidus vaid hinnatud töömees. Mõned vanemad olid ikka päris pahased, et kuidas nii öeldakse, et nüüd ei lähegi Saku laps kõrgkooli. Oleme nagu ikka selle mõttega, et kui näitlejaks või kosmonaudiks ei taha, pole mõtetki elada.

Kes seab neid väärtushinnangud?

Mul on viimasel ajal jäänud tunne, et kas just kogu ühiskond on haige, aga mingi osa, kes valdab informatsioonilevikut, käitub arusaamatult veidralt. Ei taheta aru saada, miks üks või teine otsus on tehtud. Kui kasvõi mina ajakirjanikega suhtlen, ütlevad nad, et me ei tegele ministerruumis maksupoliitikaga, vaid augu kaevamise ja kinniajamise poliitikaga – makse ühelt poolt vähendatakse ja teisalt aktsiise suurendatakse.

Tegelikult tahame ju stimuleerida ettevõtlikkust ja töö tegemist ning piirata tarbimist. See ongi maksupoliitika, mitte "augu kaevamine ja selle kinni ajamine", aga seda on lootusetu seletada, keegi nagu ei tahagi teada. Ma ei saa eeldada, et meedia ei saa aru nii lihtsatest asjadest.

Vastutustundlik ettevõtlus: infovahetus tagab edu

Eesti Väike- ja Keskliste Ettevõtjate Assotsiatsiooni (EVEA) ja Eesti Kaubandus-Tööstuskoja (EKTK) 26. oktoobril korraldatud konverentsi «Vastutustundlik ettevõtlus» eesmärk oli tutvustada ettevõtete hulgas ühiskondliku vastutuse temaatikat ja võimalusi.

Kaidar Raudmets, EVEA

tartu@evea.ee

Konverents oli osa rahvusvahelisest kampaaniast, mida korraldavad kaks Euroopa ettevõtteid ja ettevõtjaid ühendavat katusorganisatsiooni, Euroopa käsitöölaliste ning väikese ja keskmise suurusega ettevõtete assotsiatsioon (UEAPME) ja Euroopa Kaubanduskojad (*Eurochambers*).

Tallinnas toimunud konverentsil osales ligi 100 ettevõtet, kolmanda sektori organisatsioonide ja avaliku sektori esindajad. Konverents andis ülevaate vastutustundliku ettevõtluse temaatika tagapõhjust ja selle praktilistest kogemustest nii Eestis kui väljaspool Eestit.

Konverentsi kolm olulisemat järeldust:

Ettevõtte ja kogukonna suhetes on kõige olulisemal kohal infovahetus. Eduka infovahetuse määrab koostöö-

korraldus. Kohalikud omavalitsused, kes on võtnud endale aktiivse infovahendaja ja eestvedaja rolli, on olnud oma piirkonna arendamisel edukamad. Oluline on ka kolmanda sektori ja ettevõtjate kaasamine arendustegevusse. Ettevõtteid on huvitatud kohaliku sotsiaalse infrastruktuuri arendamisest, kuid nad ei saa seda teha ilma kohaliku omavalitsuse ja kogukonna tugeva toetuseta.

Töötajate ehk inimeste oskuslik kasutamine on ettevõtte üks sotsiaalse kapitali loomise võimalusi. Ettevõtte pikaajaline edukus sõltub töötajate teadmistest, oskustest, andekusest, innovaatilisusest, loovusest ja nende motivatsioonist.

Maakera on päästetav. Ettevõtetel lasub meid ümbritseva keskkonna ees suur vastutus, olles ressursside suurimad tarbijad. Ettevõtteid saavad panustada parandades tehnoloogiaid, lähenedes süsteemselt ja pikaajalise perspektiiviga.

Täna siinkohal EMSLi, AIESEC Eestit, EBSi ja ELFi toetuse ja abivalmiduse eest konverentsi läbiviimisel. Head asjad saavad veelgi paremad ainult läbi koostöö!

Ettevõtteid teelahkmel: kas kauboikapitalism või sotsiaalne vastutus?

26. oktoobril korraldas EVEA ja Eesti Kaubandus-Tööstuskoda konverentsi «Vastutustundlik ettevõtlus», mis tutvustas ettevõtetele ühiskondliku vastutuse olemust (st ettevõtte huvigruppide kaasamist ja arvestamist otsuste tegemisel sotsiaalselt vastutaval moel) ja näitas, kuidas toetab ühiskondliku vastutuse põhimõtete teadlik rakendamine ettevõtte põhitegevust ja konkurentsivõimet.

Aare Toomist, REC Estonia

aare.toomist@recestonia.ee

Osalejate nimekirja vaadates jäi mulje, et enamik neist ettevõtete-ettevõtjate kategooriasse ei kuulunud. Leian, et kindlasti tasub sihtgrupi vajadusi uurida, et järgmised sarnast teemat käsitlevad üritused sihtgruppi aktiivsemalt osalema motiveeriks.

Kõlama jäi kaks väidet, mis võib sarnaselt eespool mainitud vähese publikuhuviga jätta mulje, et Eesti ettevõtteid on ükskõiksed sotsiaalse vastutuse teema suhtes:

Eesti ettevõtteid, nagu ka keskmised Euroopa ettevõtteid, on väikesed, kelle põhitähelepanu ja ressursid on suunatud efektiivsele toimimisele ja turukonkurentsisis ellu jäämisele. Ettevõtjatel ei ole

piisavalt informatsiooni võimalustest sotsiaalset vastutust üles näidata või vastavalt käituda.

Need väited võivad aga lähemal uurimisel valeks osutuda. Eesti väiksust silmas pidades on vähe tõenäoline, et sotsiaalne aspekt ettevõtete tegevuses puudub, sest ettevõtteid tegevustevad ühiskondlikus suhetevõrgustikus ja ettevõtteid juhivad kindlate väärtuste ja huvidega inimesed. Tean oma praktikast, et paljud ettevõtteid käituvad sotsiaalselt vastutavalt ise seda teadmata või tegevust nõnda märgistamata.

Võimalik, et vajadus ja oskus sotsiaalse vastutuse nimetuse alla käivaid tege-

Seminaril osalenud EMSLi esindajad
Kairi Birk ja Uku Lember

vusi teadvustada pole Eestis piisavalt suur ja Euroopa turu vastav praktika ei ole siin leidnud piisavat kajastust. Siin saab mitetulundussektor oma oskustega ettevõtetele abiks olla, aidates ettevõtetel süstematiseerida sotsiaalse vastutusega seotud tegevusi ja integreerida neid ettevõtte strateegiasse nii, et rakendununa toob see kõigile osapooltele kas konkreetset tulu või vähendab kulusid. REC Estonia kavatab ettevõtetele suunatud koolitustega anda oma panuse ettevõtete ja ühiskonna lõimumisele.

Ettevõtte sotsiaalne vastutus

Ettevõtte sotsiaalset vastutust iseloomustavad eelkõige järgmised märksõnad: uus maailmavaade, sotsiaalne koostöö, väärtuse loomine, jätkusuutlik areng, elukvaliteedi tõstmine, erinevate huvigruppide soovide ja huvidega arvestamine, vastutuse võtmine, investering tulevikku, suhete maailm, partnerlus, ettevõtte «moraalne areng».

Mari Kooskora, Estonian Business School

mari.kooskora@ebs.ee

Muutunud keskkond, tugevnenud ülemaailmne konkurents ning ettevõtete tegevuse mõju suurenemine ümbritsevale keskkonnale ja selle tegevusega kokku puutuvatele huvirühmadele on loonud vajaduse muuta arusaamu äritegevusest, selle eesmärkidest ja ettevõtlusest tervikuna.

Kui varem vaadati ettevõtet, ühiskonda ja keskkonda eraldiseisvate üksustena, millel olid olemas kokkupuutepunktid, siis nüüd vaadatakse ettevõtet ühiskonna osana, mis omakorda on osa keskkonnast. Ükski ettevõtte ei tegutse vaakumis ning kui ühiskond ja keskkond saavad enamasti tegutseda ka ilma ettevõteteta, siis ettevõtte ilma teda ümbritseva ühiskonna ja keskkonnata mitte.

Ettevõtte on oma olemuselt sotsiaalne, nn ühiskondlik kodanik, ja kuna selle tegevus mõjutab nii ühiskonda kui keskkonda, siis ei saa selle eesmärgiks enam olla vaid töö andmine, kasumi teenimine ja maksude maksmine. Kuigi kolm nimeetatud parameetrit on jäänud oluliseks osaks ettevõtte tegevuses, on jõutud arusaamisele, et nendest enam üksi ei piisa. Me elame suhetemaailmas, kus oluline on oskus luua, hoida ja arendada häid suhteid teistega meie ümber; kus on tähtsad partnerlus ning koostöö, mille aluseks saab olla vaid vastastikune usaldus, austus ja väärtustamine, üksteise huvide ja soovidega arvestamine. Vastustundlik ja teistega arvestav tegutsemine toob kasu nii ettevõttele endale kui ühiskonnale tervikuna.

Sageli väidavad ettevõtete esindajad, et nad pole nii rikkad, et tegeleda sotsiaalse vastutusega. Üldlevinud arvamuse kohaselt leitakse, et sotsiaalselt vastutav tegevus nõuab suurt rahakotti, hulgaliselt aja ja raha panustamist ning tihti aetakse see segamini sponsorluse või heatege-

vusega. Tegelikult on ettevõtte sotsiaalne vastutus pidev protsess, igapäevane tegevus, mis on hädavajalik pikaajaliste vastastikkust kasu toovate suhete ja koostöö arendamiseks ning see peab olema osa ettevõtte tegevuse strateegiast. Tegevus peab olema iseenesest mõistetav, loomulik ja pidev. Ettevõttele tuleb pühenduda jätkusuutlikule arengule, sellele, et ka meie lastelastel oleks koht, kus elada ja keskkond, milles on hea ja turvaline olla.

Sotsiaalselt mõtlev ettevõtte toodab vajalikke tooteid või teenuseid, mis meeldivad tema tarbijale ja teevad nende elu paremaks, partnerid tahavad teha koostööd, töötajad tahavad hästi töötada, tulla tööle ja olla osalised ettevõtte tegevuses. Selline ettevõtte on hea ühiskonna kodanik, teenib rohkesti raha omanikele ja teistele rahastajatele, tegutseb seaduslikult ja efektiivselt, ei kahjusta ümbritsevat keskkonda ja püüab tõsta elukvaliteeti. Sotsiaalselt vastutavat ettevõtet iseloomustab eetilise juhtimine, mis väljendub teistega arvestamises, tegevuse tagajärgedele mõtlemises, aususes, avatuses ja läbipaistvuses, eetiliste normide ja printsiipide järgimises.

Kui varem peeti ettevõtte sotsiaalse vastutuse alast tegevust «ilusaks tegevuseks», siis nüüd on see saanud «vajalikuks», kohati «hädavajalikuks» tegevuseks. Kindlasti ei ole siin olemas kindlat retsepti – iga ettevõtte ja riik leiab ise võimaluse, kuidas parimal viisil panustada, millistele tegevustele enam keskenduda ja millele tähelepanu pöörata. Kuid igal juhul tähendab see igapäevast tegevust, ettevõtte pühendumist jätkusuutlikule arengule, elukvaliteedi tõstmisele ja – seda tehes – investeringut tulevikku.

Kodanikuühiskonnas lasub vastutus ka ühendustel

Oktoobris toimus Tais konverents «Väljakutsele vastates: kodanikuühiskonna legitiimsuse, läbipaistvuse ja vastutuse tõstmiseks kasutatavad meetodid ja loodavad liidud» ehk *Confronting the challenge: developing approaches and alliances for increasing civil society LTA (legitimacy, transparency and accountability)*.

Kristina Mänd, EMSL
kristina@ngo.ee

25 inimest Euroopast, Ameerikast, ja Aasiast arutasid erinevates riikides ja ühendustes kasutusel olevaid võtteid eesmärgiga neid ühtlustada. Et mitmes Aasia riigis satuvad ühendused sageli avaliku sektori rünnaku alla, on vaja sellele ka kombineeritult ja ühiselt vastata. Rääkisime ka, kuidas end kaitsta ja kuidas tagada läbipaistvust ja vastutusvõimet.

Lisaks põhimõtetele (näiteks Eesti kodanikuühenduste eetikakoodeks) kasutavad ühendused ka konkreetseid süsteeme nagu ühenduse vastutussüsteem ALPS, ühenduste eneseanalüüsi meetod Osango või globaalne vastutusega tegelev projekt GAP. Kanada ühendused, näiteks, on aga lõpetanud projekti «Kolmanda sektori hindamisprojekt», millega anti hinnang avaliku sektori nõudmisel ühenduste tehtavatele hindamistele (www.cvsrd.org/eng/vserp/index.html).

Kodanikuühiskonna vastutusest rääkides tuleb esmalt teha selgeks, kas jutt on kodanikuühiskonnast kui poliitilisest kontseptsioonist või kui institutsioonist, ja milline on selles kontekstis valitsusväliste tegelaste panus. Meie ise räägime rohkem institutsioonist, st meie suhetest avaliku sektoriga.

Lisaks inimestele on ühe ühenduse suurim vara selle maine ja tegevuse läbipaistvus.

Sellal, kui Eestis on kõne all EKAKi rakendamine, nõukogude läbipaistvam tegutsemine, hea valitsemine, on näiteks Aasia organisatsioonid mures oma turva-

lisuse pärast. «Kuidas saame olla vastutustundlikud ja läbipaistvad valitsuse ees, mille eesmärk on meid hävitada, või rääkida ausalt oma sissetulekust, kui selle tulemusena meie töötajaid röövitakse,» küsis üks Bangladeshis ühenduse juhataja.

On olemas poliitiline, korporatiivne, kultuuriline, sotsiaalne, eetiline, finantsiline, tehniline ja juhtimisega seotud vastutus. Igal neist on kaks aspekti, mida peab arvestama – väärtused ja võim. Vastutus on tegelikult võimu ja võimuhete koordineerimine ja vastavusse viimine kokkulepitud väärtustega. Seminaril räägiti palju väärtustest, mis võimu koordineerivad. Leiti, et need on globaalsed. Eesti puhul on need selgelt kajastatud EKAKis.

Miks aga toimub see arutelu just praegu? Kolmel peamisel põhjusel:

- võimuküsimus (ühenduste mõju on kasvanud)
- tagasilöökk (pall on tänu arengutele – Eesti näiteks EKAK – meie väravas tagasi)
- enda tekitatud haavad (mõned ühendused ei kasuta antud usaldust hästi)

Viimase ärahoidmiseks on Eestis vastu võetud ka kodanikeühenduste eetikakoodeks, mis on teistele eeskujuks. Tingimused, peamiselt küll me endi loodud, on Eestis väga soodsad, ja iga ühendus peab tegema nende kasutamiseks prima-

MTÜga kuritegevuse vastu

Jako Salla, MTÜ Caritas Eesti
poisid@caritas.ee

MTÜ Caritas Eesti on tegelenud sotsiaalselt tõrjutud noorte ning lastega alates 1997. aastast. Täna jaguneb Caritas struktuuril Perekeskuseks ning Kuriteoennetuse Keskuseks.

Alates 2002. aastast, mil Caritas käivitas esimesed kriminaalpreveniivsed projektid, on projektide haare laienenud ning haaratud on küllaltki erinevaid sihtgrupe. Alljärgnev on lühiülevaade Caritase põhi-suundadest kuriteoennetuses.

Läbi õppefilmide Teigi pätti I ja II

teatakse kuriteoennetuslikku tööd kõige laiemal tasemel: õppefilme, mis räägivad sellest, mis juhtub noorega siis, kui ta paneb toime kuriteo ning kui ta satub vanglasse, näidatakse nii põhikooli- kui ka gümnasiumiõpilastele. Taolise laiapõhjalise preventsiiooni eesmärk on murda väärarusaamu ning edastada tõepäraselt infot.

Mart Laar koos noortega matkarajal

25.-26.11.2004 toimus Tallinnas Caritas Europa kommunikatsioonifoorum.

Tegu oli Caritas Europa esimese Kommunikatsioonifoorumiga, kus käsitleti põhiteemana rahvusvaheliste võrgustike nähtavust ja kommunikatsioonistrateegiat. Caritas Europa näitel analüüsiti töögruppides erinevaid kommunikatsioonivaldkonna aspekte.

Aruteluks tuli ka rahvusvahelise heategevusvõrgustiku roll muutuvast Euroopas ning avalike teenuste üleandmine kolmandale sektorile Caritas Europa näitel. Kõnelesid Denis Vienot, Caritas Europa president; Lagle Parek, Caritas Eesti juht; Kristina Mänd, EMSL juhataja; Erny Gillen, Caritas Euroopa Kommunikatsioonikomisjoni esimees. Sõna said ka Caritas Eesti koostööpartnerid Vanalinna Hariduskollegiumist, Heateo Sihtasutusest ning riiklikest struktuuridest.

Kirde-Eesti venekeelsete MTÜde tegevusest ja probleemidest

Kirde-Eestis on registreeritud märkimisväärne hulk mittetulundusühendusi, ainuüksi Narvas on neid üle 700 (sealhulgas korteri-, aiandus ja garaažiühistud). On olemas ka MTÜsid, mis ühendavad äriinimesi.

Vladimir Naumov,
Narva Kodanikeühenduste Ümarlaud
newbridge.narva@mail.ee

Ühenduste finantseerimise peamine osa on projektipõhine. Kohalikud omavalitsused finantseerivad või kaasfinantseerivad ainult väikest osa ühendusi. Need on organisatsioonid, kes tegelevad probleemsete inimrühmadega (erivajadustega inimesed, riskigruppide lapsed, noored, kel on probleeme alkoholi ja narkosõltuvusega) ja mõned avatud noortekeskused.

Erised: Võrreldes eestikeelsete ühendustega, toimub venekeelsete MTÜde areng aeglasemalt, see takerdub kohalike omavalitsuste tasandil. Venekeelsetel ühendustel puudub kontakt samalaadsete eesti organisatsioonidega. Nad ei ole kaasatud võrgutikutöösse.

Probleemid: Seoses Eesti astumisega Euroopa Liitu lõpetasid mitmed eelstruktuurifondid ühenduste finantseerimise. Kahjuks on uutes oludes töötamiseks

valmis ainult üksikud organisatsioonid. Väga vähesed projektid saavad rahastatud. See on põhjustatud nii keeleprobleemidest kui ka madalast informeerituse tasemest ning puudulikest kogemustest projektipõhises töös võrreldes eesti organisatsioonidega.

Suundumused: Nendes tingimustes suureneb vajadus teha koostööd kohalike omavalitsustega.

Kohalike probleemide lahendamisel on ühendused olnud headeks koostööpartneriteks ja finantseerimisallikate leidjateks. Heaks näiteks võib tuua mittetulundusühenduste ümarlaua Narva linnas, kus huvi koostöö vastu on üleüldine.

Teiseks suundumuseks on ühenduste liitumine oma tegevusvaldkonna suuremate struktuuridega, mis võimaldab liita nõu ja jõu, et paremini oma huve kaitsta.

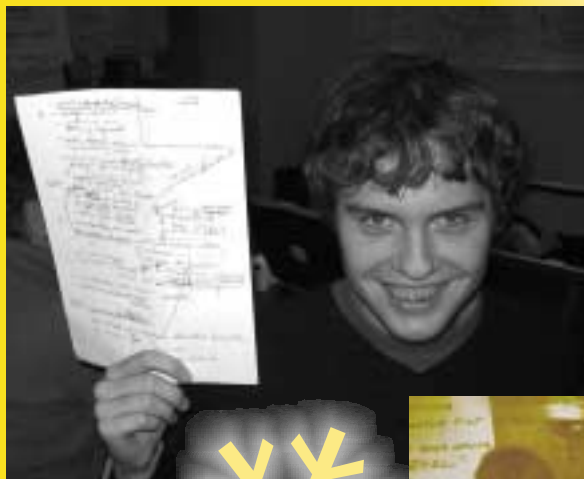
Noorte- ja spordiklubi Keelutsooni

raames korraldatakse üritusi alates matkadest ja vanglaekskursioonidest kuni regulaarsete treeninguteni nii politsei kui ka alaealiste komisjonide poolt programmi saadetud Tallinna ja Harjumaa noortele. Samas on matku korraldatud ka noorvangetele, kriminaalhooldusalustele ning erikoolide õpilastele. Eesmärgiks on haarata noori proaktiivsetesse tegevustesse ning pakkuda positiivset tähelepanu.

Mentorlus

on Kuriteoennetuse Keskuse kõige uuem projekt, mis sai alguse käesoleval sügisel ning laieneb uuest aastast peale Tallinna ka Tartusse. Mentorlusprogrammis suunab alaealiste komisjon noore Caritase programmi, kus talle määratakse tugiisik, kellel on kohustus noorega iga nädal tegeleda. Eesmärgiks on noorele personaalselt tähelepanu pöörata ning õpetada positiivseid käitumismalle.

EMSL tegeleb hetkel oma 2005.-2008. aasta suundade määramisega. 13.detsembril toimus selleks nõukogu ja töötajate teine pikk kohtumine. Peagi ilmub EMSLi koduleheküljele www.ngo.ee ja e-listidesse kokkuvõte seal arutatust. Mõned fotod viimaselt koosolekult:

Nõukogu liige Uku Lember esitleb visiooni EMSLi ja kolmanda sektori olukorrast aastal 2008.

Tööhoos! Vasakult: nõukogu liige Madis Masing, vägesid juhtinud moderaator Ants Sild, meedianõunik Alari Rammo, projektijuht Elina Kivinukk

Nõukogu esimees Lagle Parek tõsiselt mõtlemas Eesti ühenduste tuleviku üle

Vastutav väljaandja: Kairi Birk | kairi@ngo.ee
Toimetaja: Andri Maimets | andri@postimees.ee
Kujundaja: Külli Reinup | kyllir@hot.ee

Adressaat

**Häid jõule
ja ilusat
uut aastat!**

EMSL

**Eesti Mittetulundusühingute ja
Sihtasutuste Liit**
Uus 5, 10111 Tallinn
Tel 631 1430
Faks 631 1432
E-post: info@ngo.ee

